

ארצות הברית: המישחק מכור

שר החוץ מאסקי הנשק הסודי: רגן

ישראלית. קנהימדיה הישראלי הפנימי אינו יכול להוות מדד בעניין זה. קיצוני ביחס למה? ההשקפה של ישראל יש זכות לשלום ולקיום ריבוני תמורת חזרת כל השטחים וכינון מדינה פלסטינית בגדה, ברצועה ובמזרח-ירושלים, מאחדת את כל הזירה הבינלאומית. עובדה זו כשלעצמה אינה הופכת דיעה זו לצודקת (איפיון ערכי). אבל בוודאי שאין לדבר כאן על קיצוניות (איפיון ביחס לקונסנזוס המקובל). לדעת מדור זה יש מקום לבקר גם את ערכיו של רבין וגם את אגדת „המוח האנאליטי” שלו. העובדה שהוא גולש לעולם המיסטי של אמונות ותקוות, כשר הניתוח האנאליטי שלו עולה על שרטון, היא שרירה וקיימת, חרף הניסיונות הכעוסים של הקוראה טנן לטשטש את העובדות. תנועת העבודה, ממש כמו הליכוד, חיה בעולם דימי-דומים מבודד ואוטורי. רבין וחבריו מנותקים מהמציאות הבינלאומית המורכבת, ודוחים מסף-הכרתם כל עובדה או תהליך הסותרים את השקפתם הפוליטית. חברי המערך ואוהדיו, המתלבטים כליכך קשה בין יצחק רבין ושימעון פרס, ראויים לאהדה של ממש. חסר רק הילד שיצחק: „אין בעצם שום הבדל!” כימעט.

אין ספק שמינויו של אדוארד מאסקי לתפקיד שר החוץ חיוק את יוקרתו, ואיפשר לו למזג אופציות ליברליות ויוניות עם התבטאויות תקיפות, הנראות כאמינות. ג'ימי קארטר אינו נשיא מוצלח במיוחד, אך כימעט כל המועמדים האחרים הם גרועים ממנו בהרבה. אנדרסון ימנע ממנו ניצחון גדול על יריבו הרפובליקאי, אך הוא ינחל, קרוב לוודאי, ניצחון זעום. חרף בינוניותו ומחדליו, נהנה קארטר מנכס שלא יסולא בפז: יריבו רונאלד רגן.

יחסים בינלאומיים:

חזרה לרבין

מיכתבה של הקוראה דבורה טנן (העולם הזה 2221) מחייב את המדור הזה להצצה חזרת אל תוך עולמו של יצחק רבין. המכתב מייצג גישה די אופיינית לעשרות התגובות שהגיעו למדור ממחנה העבודה. הנסיון להגן על רבין, כביכול, תוך חשיפת צפונותיו ושינויים בדמיונה מכוונת, וקצת מקיאריטיסטי, מחייבים תשובה קצרה וברורה. הביקורת על מיתוס „המוח האנאליטי” של ח"כ רבין לא התבססה כלל ועיקר על מערכת הערכים הפגומה שלו. דיעותיו הימניות-קיצוניות בכל הנוגע למאבק המעצמות ולעולם השלישי אוזכרו על רקע יומרתיו לייצג את החלק „הטוב”, כביכול, בתנועת העבודה. עמדות כאלה מאפיינות את האגף הימני במפלגות השמרניות באירופה ובאמריקה.

נכון שמערכת הערכים זו מהווה בסיס לבניין העל „האנאליטי” של רבין, שכולו קודש לשירותה. אבל בניין העל הזה הוא פגום מבחינה עובדתית ולוגית, לא בגלל ערכיו של ח"כ רבין. הוא פשוט בונה את השקפתו הגלובאלית על כרעית-רגולת של הנחות לא-נכונות מבחינה עובדתית, על מסקנות שאינן נובעות מהנחות אלה, ועל מערכת של אמונות ותקוות שבאו להציל את השקפת-עולמו של רבין מהמציאות כפי שהיא. קיצוניות ומיתולוגיה. איש לא ביקש מרבין להודות ערכית עם בריית-המועצות בשל מחדליה המדיניים בדרום-מערב אסיה. הפלישה לאפגניסטאן גונתה פעמים אין ספור במדור זה. הביקורת על ח"כ רבין נמתחה בשל סירובו להכיר בעובדה שבריית-המועצות היא כיום מעצמה בנסיגה בזירה הבינלאומית. לעובדה זו השלכות לגבי עוצמתה היחסית של מעצמת-העל.

אין ספק שרבין דוחה את השקפת המומחים בעניין זה (כולל בני שיחו בניו-אאוטלוק, הפרופסורים אמנון סלע ויאר עברון), משום שהוא מפריעה לו להפחיד את הציבור הישראלי באיום הסובייטי, אם תקום מדינה פלסטינית.

אשר לערב-הסעודית, המאורעות בשבוע שעבר חשפו את הגיחוך בעטנתו של רבין שמדינה זו היא „קיצונית” בכל הנוגע לסיכסוך המזרח-תיכוני. ניתוח הזירה הביני-לאומית מחייב הצבת העמדות הששורות ליחסי ישראל-ערב על רצף החלוקת תוויות של קיצוניות ומתינות באורח יחסי.

לא יתכן לבודד את עמדתה של ערב-הסעודית ולהגיד דירה כקיצונית, כאילו היתה מדינה זו עוד מפלגה

פרשנים העוקבים אחרי ההתמודדות על הנשיאות בארצות-הברית אינם מסתירים את אכזבתם מהמירוץ המועמדים והסר-האירויעים. הם משולים לפרשני-ספורט, היודעים היטב שהמישחק המכריע על הגביע הוא בעצם מכור, אך אין להם ברירה אלא לנסות לעורר קצת התלהבות והתעניינות בציבור. אחרי הכל, פרנסתם תלויה בכך.

הכוכבים האמיתיים בכלי-התיקשורת מביעים בגלוי את סלידתם ממערכת-הבחירות. הכל יודעים שהנשיא ג'ימי קארטר יהיה מועמד הדמוקראטים לנשיאות. יריבו יהיה רונאלד רגן, שחקן-קולנוע כושל לשעבר, שהוא מייצג נאמן של המסורת האנטי-אינטלקטואלית של הימין האמריקאי.

רגן הוא בן 69, נראה כמו ישיש בן 80 הנראה בן 50. הוא הספיק לפטר את ראש מטה-הבחירות שלו, ג'ון סירס, שעבד למענו מאז 1976. סירס הוא עסקן ערמומי וממולח, המתמצא היטב במערכת הפוליטית האמריקאית. הוא העדיף שלא להשוף את רגן יתר על המידה, הכין לו נאומים חלקלקים ומעוגלים המיועדים למוחות הרופסים של צרכני-התיקשורת השמרניים.

המטרה היתה לתת ליריבי רגן לשרוף את עצמם בקרב ציבורי-הבחורים על-ידי נקיטת עמדה ברורה בעניינים כלכליים או מדיניים.

הטקטיקה הזו היתה מצויינת לצורך השגת המינוי כמועמד הרפובליקאי, אבל לטווח ארוך אין בה כדי לסייע רבות לרגן במערכה האמיתית, נגד קארטר.

המועמדים הרפובליקאים האחרים התחילו במערכה מאוחר מדי. לרשות רגן עומד מנגנון משומן ועתיר-

כספים. רגן ניסה להציג את עצמו לא רק כמועמד אנשי העסקים וחסידי היוזמה החופשית, בפונה קצת עייפה של בוקר מזדקן הוא הרבה לדקלם על הערכים האמריקאיים, ובכך לקנות את לבם של אנשי הצווארון הכחול, הפועלים הממוסדים והשמרניים בערי-התעשייה הגדולות.

כישלונו במשיגן הוכיח שהצלחתו היתה תלקית. ג'ורג' בוש האינטליגנטי ניצל את נסיונו העשיר כראש הסי-איי-איי לשעבר, ומשך כותרות בנאומיו על משבר איראן, אך הוא פשוט איחר את המועד. הצלחותיו המאוחרות פגעו ברגן, מבלי שיועילו רבות למועמדותו שלו. „הוא הציג את רגן כשוטה מחולט”, אמר השבוע עיתונאי אמריקאי בכיר בירושלים, „ובכך שיחק ישר לתוך רדיו של ג'ימי קארטר”.

יוקרה מסויימת. באורח פרדוכסלי עלול קארטר להיפגע דווקא מהחלטתו של ציר בית-הנבחרים הרפובליקאי, ג'ון אנדרסון, לרוץ לנשיאות כמועמד עצמאי. אנדרסון הבין שסיכוייו יוכל לנצח בכל המדינות התעשייתיות הרפובליקאיות הם אפסיים. הוא העדיף להקים לעצמו אירגון משלו, הקרוי „מערכה לאחדות לאומית” ולנסות לכבוש לעצמו את קולות המרכז.

למרות השתייכותו לרפובליקאים, מושך אנדרסון דווקא קולות מתונים, פחות או יותר, המצביעים באורה מסורתי עבור המועמדים הדמוקרטיים. מישאל דעת-הקהל של לואיס האריס, המהימן יחסית, העלה שאם יצליח אנדרסון לשכנע את הציבור האמריקאי בסיכוייו יוכל לנצח בכל המדינות התעשייתיות הגדולות בצפון, וזה, אולי, בעיתות העיקרית של אנדרסון. כעצמאי הוא מאבד יתרונות עצומים, המוענקים אוטומטית למועמדי שתי המפלגות הגדולות. על אנדרסון לאסוף אלפי תומכות, כדי שיוכל להתחרות במדינות השונות. חובה כזו אינה מוטלת על קארטר ורגן. שני המועמדים הגדולים יזכו במימון בחירות עצום בגודלו, כשלושים מיליון דולר. אנדרסון חייב לגייס את הכספים הדרושים לו בעצמו. הוא עבד בחודש האחרון כמטרף והצליח, לפי תחנת-הרדיו קול אמריקה, לגייס כימעט שני מיליון דולר. אבל סכום זה, שגוייס בעמל רב, לא יספיק.

אנדרסון נושא כשלושה נאומים ליום, וזוכה בכיסוי אוהד של כלי-התיקשורת המקומיים במדינות השונות. כל המאמץ האדיר הזה מקנה לו יוקרה מסויימת, ומעמד של מיטרד לנשיא קארטר. יתכן שהוא יקנה לעצמו מעמד כלל-לאומי, שיאפשר לו להיות מועמד רציני בבחירות של 1984.

באשר למערכת 1980, המישחק אכן מכור. כבר השבוע יתברר, כנראה, שאין מנוס ממירוץ בין קארטר לרגן שבו ינצח, כפי הנראה, הנשיא הדמוקראטי.

אכסודוס חדש

מוצטאפה עקד, בן למישפחה עניה מחלב, סוריה, הפך אחד מהבמאים המפורסמים בהוליווד. עקד, בוגר המחלקה המפורסמת לקולנוע באוניברסיטה של דרום קליפורניה, זכה כבר לפירסום עולמי על סרטו הבשורה, שתיאר את צמיחת האיסלאם. סרטו החדש, שהושלם לאחרונה בתקציב ענק של 35 מיליון דולר, הופק בעיקר במימון לובי.

עקד גייס כוכבים ידועים-שם כאנטוני קווין, רוד שטייגר ואוליבר ריד, כדי לתאר את מאבקו של הלוחם האגדי, עומר מוכתר, בפאשיסטים האיטלקיים בתחילת שנות ה-30. מוכתר, שזכה לכינוי „ארי המידבר”, גרם צרות רבות לבניטו מוסוליני.

התגובה הפאשיסטית היתה אכזרית. הגנרל האיי-טלקי גראציאני פעל בלוב בראש הילי-מישלוח. הוא שרף כפריים, סתם בארות במלט, השמיד יבולים, רצח שבויים ולבסוף החל בהשמדה שיטתית של לוחמי-הירות לוביים במחנות-ריכוז.

מוכתר נלחם בגבורה וגילה יכולת-מנהיגות מרי שימה. לבסוף נשבה על-ידי כוחות עדיפים מבחינה מיספרית וטכנולוגית, והוצא להורג בתלייה בשנת 1931.

לסרטו של עקד על מוכתר מובטח שוק אדיר, והצלחה מיסחרית גם במערב. הוא מתכנן עתה סרט על צלאח-אל-דין.

השילוב בין האמצעים הכספיים האדירים העומדים לרשות הערבים, והדור החדש של במאים, שזכו בחינוך מערבי, מבשר גל חדש של סרטים, שיעוררו בצפון-אמריקה ובמערב-אירופה עניין רב ואהדה ל-ארצות-ערב.

רודן מוסוליני ארי המידבר נתלה